

NEOKONSTITUCIONALIZMUS ÉS ADÓJOG

ADÓJOG ÉS MODERN ALKOTMÁNYOSSÁG

Paulo Caliendo

PUC/SP adójogi doktori fokozat

ABSZTRAKT: Ez a cikk az úgynevezett neokonstitucionalizmus szerinti alkotmányértelmezéssel foglalkozik, különösen az adójoggal kapcsolatban, valamint az elvek, az axiológiai hierarchia, a súlyozás és az igazságosság szerepével.

KULCSSZÓSZÓK:

Neokonstitucionalizmus; adójog; elvek és szabályok.

ABSZTRAKT: Ez a cikk az úgynevezett neokonstitucionalizmus szerinti alkotmányértelmezéssel foglalkozik, különösen az adótörvény kapcsán, valamint az elvek szerepével, az axiológiai hierarchiával, a jogok kiegyensúlyozásával vagy mérlegelésével és az igazságosság kérdésével.

KULCSSZÓSZÓK: Adóalkotmány; elvek és

zás;
szabályok.

B e v e z e t é s ; 1 Alapjogelmélet és neokonstitucionalizmus; alkotmányos elvek szabályok

2 Neokonstitucionalizmus és alkotmányos értékek: szubszumció és súlyozás; 3 Az alkotmánybíráskodás új szerepe: demokrácia és alapjogok; 4 Neokonstitucionalizmus és a jog rendszerszemlélet; 5 Neokonstitucionalizmus és az adórendszer; Következtetések; Hivatkozások.

ÖSSZEFOGLALÓ: Bevezetés; 1 Az alapjogok elmélete és a modern alkotmányosság: elvek és alkotmányos szabályok; 2 Neokonstitucionalizmus és alkotmányosság.

¹ Jogi diplomát szerzett az UFRGS jogi karán, valamint az UFRGS jogi karának üzleti és integrációs jogi mesterszakán. A PUC/SP adójogból doktorált, doktori disszertációjának témája a nemzetközi adójogban a telephelyek vizsgálata volt. A PUC/RS mester- és doktori szintű professzora az adójog területén, valamint számos posztgraduális képzésben Brazíliában. Doktori gyakorlatát a Münchener Egyetemen (Ludwig-Maximilians Universität), az Európai és Nemzetközi Jogi Kutatóintézetben végezte. adó (Forschungsstelle für Europäisches und Internationales Steuerrecht). számos cikk szerzője és az Estabelecimentos permanentes em direito tributário internacional (2005), Direito tributário e análise econômica do direito (2009) és Direito tributário: três modos de pensar a tributação (2009) című könyvek szerzője.

3 Az alkotmánybíráskodás új szerepe: demokrácia és alapjogok; 4 A neokonstitucionalizmus és a szisztematikus jogértelmezés; 5 A neokonstitucionalizmus és az adórendszer; Következtetések; Hivatkozások.

BEVEZETÉS

Jelen írás a következő kérdésre keresi a választ :
Az 1988-as alkotmány az alkotmányértelmezés új formájának szükségességét veti fel? Néhányan azt mondják, hogy nem, hogy nincs új gondolkodásmód.
az alkotmány és az adózás. Véleményünk szerint ez a válasz lekicsinyli az új alkotmányszöveg által felvetett jele nt ő s é g e t, összetettséget és dilemmákat. Úgy véljük, hogy az alkotmányszöveg új dimenziót ad az elvek szerepének, az axiológiai hierarchiának, a súlyozásnak és az igazságosság kérdésének.

1 ALAPJOGELMÉLET ÉS NEOKONSTITUCIONALIZMUS: ALKOTMÁNYOS ELVEK ÉS SZABÁLYOK

Oa neokonstitucionalizmus alapvetően az alapjogok elméletén fog alapulni. Annak ellenére, hogy élénk vita folyik a neokonstitucionalizmus elnevezés helyességéről, a neokonstitucionalizmus megjelölésére

A modern alkotmányosság jelenségére tekintettel ezt a nomenklaturát fogadjuk el.

S D U DLG H Q W LFD UH V W HQR Y R
szerzők,

k előzményként említhetjük
Robert Alexy (1984)² és
Ronald Dworkin (1977)³ alapműveit: *Theorie der Grundrechte* és *Taking rights seriously*.

(Q W U HDYD V W DHVL J Q LFD
Herbert Hart (1961), Peter Haberle (1972), Laurence Tribe (1978), Gustavo Zagrebelsky (1992), Carlos Nino (1992), Castanheira Neves (1993), Luigi Ferrajoli (1995) és Luis Prieto Sanch s (1997), Miguel Carbonell (2003); a nemzeti doktrínában többek között Ingo Sarlet (1998), LÉnio Streck (1999), Lu s Roberto Barroso (2003) és cio Duarte (2006).

A neokonstitucionalizmus történelmi alapját az újjáépítés jelensége képezi, elsősorban az európai országokban (Olaszország, Németország,

² Vö. ALEXY, Robert. *Teoría de los derechos fundamentales*. Madrid: Centro de Estudios Políticos y Constitucionales, 2001.

³ Vö. DWORKIN, Ronald. A jogok komolyan vétele. São Paulo: Martins Fontes, 2002.

(V S D Q K DH3R U W X J D O(V W H
Alkotmányt és a demokratikus jogállamiság felépítését.

Luis Roberto Barroso e modell fő referenciáiként a bonni Alaptörvényt (1949), a német szövetségi alkotmánybíróság létrehozását (1951), az olasz alkotmányt (1947), az olasz alkotmánybíróságot (1956), Portugália (1976) és Spanyolország (1978) újjáalakulását mutatja be⁴.

Brazíliában a neokonstitucionalizmus V HU P D F R P D az 1988-as alkotmány kihirdetésével jött létre, amely új szakaszba lépett. a brazil állam, legyőzve a több évtizedes önkényuralmat. Az új konszenzus Q D F L R Q D OIR LUP D G R V R E U H évtizedek óta halogatott igények elismerése.

Neokonstitucionalizmus L U i D S U H V H Q W D U
V X S H U D o m R G R P R G H O R S R V L L W
az emberi méltóság koncepciójára épülő alapvető jogok rendszerén.

\$UP D U T X H R 7 H [W R & R Q V
elv az, hogy elkerüljük az előidézett normatív változás valódi dimenziójának megértését. Az FC/1988 olyan szöveg, amelynek preambulumában egyértelműen szerepel a

Q V Q R U P D W L Y R V D V H U H P V H
szabad, tisztességes és gondoskodó . Megkísérli továbbá leértékelni a Charta történelmi célját, ahogyan azt a preambulum is előírja:

Mi, a brazil nép képviselői, egy alkotmányozó nemzetgyűlésben gyűltünk össze, hogy létrehozzunk egy demokratikus államot, amelynek célja, hogy biztosítsa a társadalmi és egyéni jogok gyakorlását, a szabadságot, a biztonságot, a jólétet, a fejlődést, az egyenlőséget és az egyenlőséget minden polgár számára. az igazságosság és az igazságosság mint a társadalom legfőbb értékei

⁴ 6 m R R E E U D V G R D X W R U G H U H I H U r Q F
Portugália újrászervezése a brazilalkotmányos tapasztalatok alapján.

da Faculdade de Direito da Universidade Nova de Lisboa, Edi ^a o Especial, p. 71, 2006; BARROSO, Lu s Roberto. O Come o do hist ria. A nova interpreta ^a o constitucional e o papel dos princípios no Direito brasileiro. In: Temas de direito constitucional. t. III, 2005; BARROSO, Lu s Roberto. Fundamentos W H y U L F R V H O R V y F R V G R Q R Y R G L U p s-positivizmus). In: Temas de direito constitucional. t. II, 2003; Revista de Direito Administrativo , 225/5, júl./set. 2001; Revista da EMERJ, 15/11, 2001; Interesse Público, 11/42, 2001; Revista da AJUPE, 67/51,

júl./set. 2001; Revista Trimestral de Direito Público, n. 29, 2002; BARROSO, Luís Roberto. A nova interpretação constitucional: ponderação, direitos fundamentais e relações privadas. Renovar, 2003.

testvéri, pluralista és előítéletektől mentes, a társadalmi harmónián alapuló és elkötelezett, a belső rendben és a

L Q W H U Q D F L R Q D

OFR P

Isten oltalma alatt kihirdetjük a Brazil Szövetségi Köztársaság alábbi alkotmányát.

\$OHLWXU

DGR

VSULQFtSLRV

annak kimutatása, hogy a szöveg elsőbbséget biztosít a nem kumulatív megállapodások elveinek

D U W

VLQFFLVR

D U

WG

DLVRQ

kontingens szabályok, valamint az alkotmányos elvek és értékek tiszteletben tartása alapján.

Nagy tévedés azt gondolni, hogy a szabályok az elvektől és értékektől független normatív szabályok e g y e t l e n típusát jelentik. Az is tévedés, ha azt gondoljuk, hogy tartalmukat nem töltik ki, vagy nem alkotmányos elvek vezérlik őket.

\$ VUHJUD

VVm

RDIRUP

DGHQV

önálló létezéssel rendelkeznek, szerkezetüket az elvekben kell keresni.

2 NEOKONSTITUCIONALIZMUS ÉS ALKOTMÁNYOS ÉRTÉKEK: SZUBSZUMCIÓ ÉS SÚLYOZÁS

Gyakori hiba az alkotmányos joghatóság funkciójának torz értelmezése a neokonstitucionalizmus égisze alatt. Egyrészt

ODGG

RSRGHUV

HL

DHTXLYRFD

alapvetően szabályokból áll, akkor vezesse le, hogy az uralkodó módszer az alkotmányos szubszumció. Ennek a felfogásnak a hibája abban rejlik, hogy úgy értékeljük, hogy

D&

)VHM

DPHUDPHQWH

amely koherenciát ad neki. Az alkotmányos elvek pontosan azok a szabályok, amelyek meghatározzák a normatív alkalmazás modulációját, az alkotmánynak megfelelő választások alkotmányosan legitim spektrumát és a szisztematikus alkotmányértelmezés vektorát.

Egy másik hiba az lenne, ha egyszerűen szembeállítanánk a szubszumciót és az alkotmányos súlyozást. A súlyozás alatt itt az alkotmányos alkalmazás módszerét kell érteni, amely az egymásnak ellentmondó elvek kiegyensúlyozásával történik. A hiba abból ered, hogy a neokonstitucionalizmus

égisze alatt zajló alkotmányértelmezés nagy újító eleme az, hogy megértették,
hogy

R7H [W

R&R Q V W W W L W X F L R Q D

OLQ F

plurális és összetett társadalom, amelyben a társadalmi élet nagy részét és a nemzeti identitás alapjait illetően alapvető konszenzusok születtek,

S R

UR X W U

RO D G

RGH L [

DHP

felelősség vagy engedékenység, hanem hogy maga a társadalom a z Alkotmányt megélve elérje azt az érettséget, amely szükséges a döntések elmélyítéséhez. Ha azt gondolnánk, hogy az alkotmány szövege nem nyitott új axiológiai hierarchiákra vagy az egymásnak ellentmondó elvek kiegyensúlyozására, akkor az alkotmány szövegét 1988-ban, a berlini fal leomlása előtt, 2001.09.11. előtt és a világ ö s s z s e s v á l t o z á s a e l ő t t kellene befagyasztani.

Melyik módszer a fontosabb a neokonstitucionalista szisztematikus értelmezésben: a szubszumció vagy a kiegyensúlyozás? Ismét egy hamis kérdést tesznek fel, amely bármilyen választ megenged. Mind a szubszumció mint az eredeti axiológiai hierarchia védelme, mind a súlyozás mint értelmezési forma fontos a neokonstitucionalizmus szisztematikus értelmezésében.

Tagadhatatlan tehát, hogy a neokonstitucionalizmus a hierarchizálás binomiálisát (szubszumció és szubszumció) és az axiológiai re-hierarchizálás binomiálisát (szubszumció és szubszumció) használja. Ezért tagadhatatlan, hogy a neokonstitucionalizmus a hierarchizálás (szubszumció) és a az újbóli hierarchizálást (súlyozás), mint az eredeti alkotmányos konszenzus fenntartásának módját egy összetett és plurális társadalomban, egy olyan világban, amelyben

d i n a m i k u s és változó.

(V V

HHQ W H Q G L P H Q W

RpPX L

az állandó í t é l k e z é s állapotában, a CF/1988 által megalapozott axiológiai hierarchiával kapcsolatos bizonyosság nélkül. Ez is hamis lenne

DU P D

UV

HT HT X

HDSR Q G H U D o

rendszerezés. Számos példát lehetne felhozni, amelyek ellentmondanak ennek a felfogásnak: az anencephalikus magzatok abortuszának lehetőségéről szóló ítélet, a szociális és faji kvóták, és még sok más. Állíthatjuk, hogy ezek a döntések tévesek, de soha nem állíthatjuk, hogy nem az alkotmányértelmezés új formájának eredményei.

3 AZ ALKOTMÁNYBÍRÁSKODÁS ÚJ SZEREPE: DEMOKRÁCIA ÉS ALAPVETŐ JOGOK

Barroso szerint neokonstitucionalizmusnak három fő elméleti pillére van: a) az Alkotmány normatív erejének elismerése; b) az alkotmány normatív hatályának kiterjesztése

alkotmánybírói joghatóság; és c) az alkotmányértelmezés új dogmatikájának kidolgozása.⁵

Az Alkotmány normatív erejének elismerése megváltoztatta a felfogást a
RVH Q Q W L G RHRVL J Q LFD G RG
csak az állam hatáskörét s t r u k t u r á l ó politikai chartának tekinthető.
és az új modellben strukturáló jogi normaként jelenik meg.
a polgárok életének minden pillanatát⁶. Az Alkotmány
elsőbbségének eszméje

L P S O L F DDVR O X m RG RSD U D G
Az ősök akarata és az Alkotmány alapító atyái által kinyilatkoztatott igazságok
között feszültség van. Az ősök akarata, az Alkotmány alapító atyái által
kinyilatkoztatott igazságok és a nép akarata között feszültség van.

(alapító atyákHR VQR R Y R VGH V V
DRV

Ezt a feszültséget tartósan fel kell oldani az 1988-as szöveg alapvető
k o n s z e n z u s á n a k fenntartására irányuló folyamatos erőfeszítésekkel.

Az alkotmányos joghatóság kiterjesztését az jellemzi, hogy a jognak az
általános akarat (Franciaország) vagy a parlament szuverenitásának (Anglia)
kifejeződésékként v a l ó felfogásától az alkotmány és az alapjogok elsőbbségének
konceptiója felé mozdul el, tagadva az alkotmányon kívüli jogalkotóktól való
mentességüket. A teremtés jelensége
az alkotmánybírók elterjedtek az európai kontinensen, majd az egész világon,
kiemelkedő esetek: Németország (1951), Olaszország (1956), Ciprus (1960),
Törökország (1961), Görögország (1975), Spanyolország (1978), Portugália (1982),
Belgium.
(1984), Lengyelország (1986), Algéria (1989), Magyarország (1990), Oroszország (1991), az
Orosz Föderáció (1991), a Jugoszláv Szövetségi Köztársaság (1991) és a Jugoszláv Szövetségi
Köztársaság (1992).
Cseh Köztársaság (1992), Románia (1992), Szlovák Köztársaság (1992) és Szlovénia (1993),
Dél-Afrika (1996), Mozambik (2003). Csak az Egyesült Királyság, Hollandia és
Luxemburg tartotta fenn a korábbi parlamenti felsőbbrendűségi modellt, a
szakosodott bíróság általi alkotmányos ellenőrzés lehetősége nélkül. Braziliában,
a korábbi modellek (EK 16, 1965) ellenére, csak az új
& R Q V W L W X L o m RG HT X HL
és a közvetlen alkotmányellenes cselekményekre vonatkozó szabályok
szabályozása.

⁵ Vö. BARROSO, Lu s Roberto. Neoconstitucionalismo e constitucionaliza ã o do Direito. O triunfo tardio

do Direito Constitucional no Brasil Jus Navigandi, Teresina, a. 9, n. 851, 2005. november 1. Elérhető a következő címen: <<http://jus2.uol.com.br/doutrina/texto.asp?id=7547>>. Hozzáférés: 2008. október 3.

⁶ Konrad Hesse volt az egyik első alkotmányjogász, aki Az alkotmány normatív ereje (Die normative Kraft der Verfassung, 1959) című művében kiemelte az alkotmányszövegnek az alkotmány akaratában (Wille zur Verfassung) kifejezett normatív erejét.

Ez a kiterjesztés lehetővé teszi az alkotmányértelmezés új dogmatikájának kialakítását jogi normák hagyományos értelmezésének meghaladásával és az új elméleti elemek radikális beépítésével a

D U H V R O X o m R G H F R Q ` L W R V Q

a hatóságok normatív aktusa in a alkotmányosságának védelme, az alkotmánnyal összhangban lévő értelmezés, egységesség, következetesség, ésszerűség és hatékonyság). Az értelmezésbe beillesztett új kategóriák között megemlíthetjük az általános záradékokat, az elveket, az alkotmányos szabályok ütközéseit, a súlyozást és az érvelést.

A neokonstitucionalizmus Barroso szerint három pilléren nyugszik: i.)

K L V W y U L F R Q

D U H F R Q V W L W X F Q D D U P D o m R

G R S y V S R V L L L L

LLW H y U L F

RFR P D U P D U P

D

az alkotmánybíráskodás és az alkotmányértelmezés új dogmatikájának kidolgozása.

A

neokonstitucionalizmus D Q W H V G

H V H F

mozgalom által képviselt

különböző elméleti pozíciók, amelyek a

a következő jellemzőkkel,

a \$ Q G U p

⁷ 5a) ~~W~~ ~~z~~ ~~e~~ ~~p~~ ~~Q~~ ~~a~~ ~~R~~ ~~d~~ ~~e~~ ~~s~~ ~~t~~ ~~a~~ ~~q~~ ~~u~~ ~~e~~ ~~R~~

(a) az elveknek és az értékeknek mint az alkotmányos rendszerek alkotó- és strukturáló elemeinek tulajdonított jelentőség; b) a súlyozás mint módszer fontossága a

L Q W H H U S U H W D o m

R D S O L F D o m R

(c) a jog és az erkölcs közötti bizonyos kapcsolat elfogadása.

Prieto Sanch a következőképpen foglalta össze a neokonstitucionalizmust: "

Töb

b elv, mint szabály; több kiegyensúlyozás, mint szubszumció; több alkotmány, mint alkotmányozás".

törvény; inkább bíró, mint jogalkotó

8

. Ez a jusnaturalizmus és a pozitivizmus közötti klasszikus dualizmus meghaladására irányuló mozgalom, amelyben az alapjogi normák kiemelt szerepet kapnak, hiszen egy közösség történelmi erkölcsi értékeinek összeolvadásaként jellemezhetők⁹.

az alapvető jogok értelmezésének gazdagsága és összetettsége, amely az Európai Uniót az alapvető jogok tiszteletben tartására, védelmére és teljesítésére kötelezi

⁷ & I9\$ / (\$ Q G U p 5 X Q R R C H E S L E C o n s t i t u c i o n a l R B D C , n . 0 9 , p .

67, jan./jun. 2007. jan.

⁸ Vö. PRIETO SANCHÍS, Luis. Sobre el neoconstitucionalismo y sus implicaciones. In: Justicia Constitucional y Derechos Fundamentales . Madrid: Trotta, 2003, 101. o. PRIETO SANCHÍS, Luis. Törvények, elvek, jogok. Madrid: Dykinson, 1998, 35. o.

⁹ & I9\$ / (\$ Q G U p5X Q R 601e\$ 11 F Constitucional RBDC, n. 09, Jan./Jun. 2007, 70. o.

a pozitivizmus, a realizmus és a jusnaturalizmus közötti feszült viszony új felülvizsgálata. Nézzük meg az alapjogi normák jelentését és hatályát.

A demokrácia és az alkotmány közötti feszültség, valamint a törvényhozó, a bírói és a végrehajtó hatalmi ágak közötti harmónia számos tanulmány tárgyát képezte, és különösen az amerikai alkotmányos tapasztalat haladta meg leginkább az intézményi kiegyensúlyozó intézkedések kialakítását az alábbiak révén a fékekés ellensúlyok alkalmazása az önkorlátozási technikák biztosítása érdekében a jogszabályok felülvizsgálata során (bírói önkorlátozás)¹⁰. Ily módon a jogalkotói tevékenység bírói ellenőrzését csak a következők szempontjából lehet értelmezni mint kivétel. Az alkalmazott technikák közül megemlíthetjük a ¹¹ : i) esetek és vitás kérdések; ii) perlési jog; iii) precedens; iv) komitivitás; v) politikai kérdések.

Gustavo Ferreira Santos¹² szerint ezek a technikák a következő jellemzőkkel bírnak: az esetek és viták azt jelentik, hogy a vitát megfelelően körül kell határolni, hogy pontos döntést lehessen hozni, és nem pedig pusztá vélemény. A perindításhoz a félnek bizonyítania kell, hogy közvetlen érdeke fűződik az ügy k i m e n e t e l é h e z . A precedensszabálya a jelenlegihatározatokat a korábbi határozatokhoz köti, a felülvizsgálati eseteket a fellebbezés indokolásában szereplő indokokra korlátozva.

V XFL H Q W H V o n y S u D n U z D m l y D v i N
föderatív, azáltal, hogy megköveteli az állami bíróságokhoz benyújtott fellebbezések kimerítését, mivel a legfelsőbb bíróságok előtti fellebbezés feltételei. A politikai kérdésekre vonatkozó szabály célja, hogy az ítéleteket távol tartsa az erősen politikai jellegű ügyektől azáltal, hogy a Bíróság határozatait a legfelsőbb bíróságok határozataira korlátozza.

szorosértelemben jogi kérdések.

Brazíliában a jogalkotói tevékenység feletti ellenőrzés új technikáinak alapjait még mindig fektetik le, többek között az alkotmányellenességre irányuló közvetlen k e r e s e t e k , az alkotmányosságra irányuló közvetlen keresetek, az alapvető jogelvre való hivatkozás és az általános visszahatás révén.

Az egyik szerző, aki ezzel a feszültséggel foglalkozott, Ronald Dworkin volt¹³. A szerző számára az emberi jogok, a jelentésük és értelmezésük sokfélesége ellenére is

- ¹⁰ Vö. SANTOS, Gustavo Ferreira. Neokonstitucionalismo e democracia. Brasília, a. 43, 172. sz., 2006. k./dec., 46. o.
- ¹¹ Vö. SOUSA, Jo^o Ramos de. *Önuralom . Sub judge: justi a e sociedade*, Lisboa, n. 12, 1998. jan./jun. 1998. jan.
- ¹² Lásd ebben az értelemben: SANTOS, Gustavo Ferreira. Op. cit.
- ¹³ Ronald Dworkin (1931-) a Harvard Egyetemen és Oxfordban tanult, majd a Yale Egyetem professzora lett a Wesley N. Hohfeld jogtudományi tanszéken. 1969-ben ő követte H. L. A. Hart, Oxfordban. Többek között a következő műveket publikálta :Taking rights seriously(1977); A matter of principle (1985); Liberalism (1978); Law s Empire (1986); Philosophical issues in senile dementia (1987); A bill of rights (1987).

S R O t W L F R

V H O R V

y F R

V V L J

A jólét minimális feltételeinek megteremtése minden egyes ember számára¹⁴. Az egyéni jogok követelésének magasabb rendűnek kell lennie, mint a társadalmi követeléseknek, és az úgynevezett etikai individualizmusnak kell érvényesülnie.

Ronald Dworkin tanulmányai az egyik legsikeresebb

általános támadást jelentik a pozitívizmussal szemben, mert a mélység és a mélység kritikusainak, valamint az általa elért nagyfokú elfogadottságnak és elterjedtségnek. A Nem a Workin általmegfogalmazott kritikák voltak az elsők, hanem az a mód, ahogyan azokat

S U R S R V W W D

V H R

V R E M H W W L Y R V

a jog újragondolása. A szerző első próbálkozásai a The model of rules¹⁵ című cikkében jelennek meg, amely 1967-ben jelent meg a University of Chicago Law Review-ban.

Ronald Dworkin gondolata¹⁶ új központi szerepet fog betölteni.

Q

R G H E D W

H M X U t G L F

R S R

U P H L

Az emberi jogok, jelentésük és értelmezésük sokfélesége ellenére is

S R O t W L F R

V H O R V

y F R

V L U m

Az Európai Unió elkötelezett a demokratikus társadalom biztosítása mellett, a jólét minimális feltételeinek megteremtésével.

Ronald Dworkin a "jogok mint aduászok" kifejezést használta az egyéni jogok elsőbbségének társadalmi célok. A szerző számára ennek a kifejezésnek a hiánya az emberi jogi doktrínában az egyenlőség alap gondolatát teszi ki¹⁷ és a kritikát egy

---

for Britain (1990); Life s Dominion (1993); Freedom s Law (1996); Sovereign virtue: the theory and practice of equality (2000); Justice in Robes (2006); Is democracy possible here? (2006).

¹⁴ Ronald Dworkin: Miazta mondjuk, hogy a kormánynak mindenekelőtt tiszteletben kell tartania az emberek méltóságát. Vagy hogy emberként kell őket kezelni. Kant azt mondta, hogy a kormánynak az embereket célként, és soha nem

eszközként kell kezelnie

; lásd DWORKIN, Ronald. Mik az emberi jogok? Elérhető a következő címen: <<http://www.law.nyu.edu/clppt/program2003/readings/dworkin.pdf>>. Hozzáférés: 2006. október 15., 01:30, 37. o.

¹⁵ Vö. DWORKIN, Ronald. A szabályok modellje. University of Chicago Law Review, 1967, 35. sz., 14. és következő oldalak. .A jog szabályok rendszere? A jogfilozófia. Oxford: Oxford University Press, 1977. 38. és 65. o.

¹⁶ Ronald Dworkin (1931-) a Harvard Egyetemen és Oxfordban tanult, majd a Yale Egyetem professzora lett, a Wesley N. Hohfeldhez tanszéken (jogtudományi tanszék), 1969-ben H. L. A. Hart

---

utódja lett Oxfordban

között a következőket publikálta: Taking Rights Seriously (1977); A Matter of Principle (1985); Liberalism (1978); Law and Empire (1986); Philosophical Issues in Senile Dementia (1987); A Bill of Rights for Britain (1990); Life and Dominion (1993); Freedom and Law (1996); Sovereign Virtue: Az egyenlőség elmélete és gyakorlata (2000); Justice in Robes (2006) és Is democracy possible here? (2006).

¹⁷ A témával kapcsolatban lásd a New York-i egyetem 2003-as kollokviumának tananyagában az emberi jogok fogalmáról szóló érdekes szöveget, amelyet Dworkinközölt. Vö. DWORKIN,

e
elmélete.

G HT X HGH W H U P L Q D G
a társadalom haszonelvű vagy

jogokkövetkezményelvű és utilitarista
Dworkintagadja az érvelést

RGL U H H L W R

vagyonmaximali

zálóáltalános érdekei
-maximalizáló okok) fontosabbak.

Ronald Dworkin a Rights as Trumps című művében metaforaként használta a jogok gyakorlását egy bizonyos típusú kártyával a játék, amely a jogok közbeszédben betöltött szerepét hivatott hangsúlyozni. Dworkin amellett érvel, hogy egy ilyen jog használata során helytelen lenne félretenni azt (pl. a véleménynyilvánítás szabadságát) a kollektív érdekek maximalizálása nevében. Mint a

egy kártyajáték, amelyben vannak olyan kártyák, amelyek átfedésben vannak más játékosok kártyáival, az emberi jogoknak elsőbbséget kell élvezniük a közérdekekkel szemben. Így a bűnözés elleni küzdelem általános előnyeinek elérése érdekében nem engedélyezhető például a kínzás mint nyomozati módszer alkalmazása. Ez nem jelenti azt, hogy a szerző alapvető ellentmondást állítana az emberi jogok gyakorlása és az igazságosság gyakorlása között. az egyéni jogok és a társadalmi jólét, helyett azzal fog érvelni, hogy mindkettő az egyenlőség eszméjén alapul .¹⁸

Az emberi jogokat ebben a koncepcióban olyan etikai iránymutatásnak tekintjük, amely abból a tényből ered, hogy az emberi lények egyszerűen csak vannak, és amelynek egy olyan megfoghatatlan szférája lesz, amely megvédi őket az emberi méltóság bármilyen megsértésétől. Az alapvető jogoknak ez az univerzalista és kognitivistá alapja, amely képes olyan tartalommal rendelkezni, amelyet a

Éppen ezért ma is kiemelkedő védelmezőkre talál, többek között Norberto Bobbio¹⁹, Otfried Hoffe²⁰, Ernst Tugendhat²¹, Martha Nussbaum²², valamint a

---

Ronald. Mik az emberi jogok? Elérhető a következő címen: <<http://www.law.nyu.edu/clppt/program2003/readings/dworkin.pdf>>. Hozzáférés: 2006. október 15., 01:30.

¹⁸ Vö. DALL

AGNOL, Darlei. Dworkin liberális egalitarizmusa. Kriterion, 2005. január-június, 46. évf. 111. szám, 55-69. o.

¹⁹ Norberto Bobbio (1909-2004): Teoria dell'ordinamento giuridico(1960); Il Positivismo Giuridico (1961); Diritto e stato nel pensiero di E. Kant (1969); L'et dei diritti(1989); és Liberalismo e Democrazia(2006).

²⁰ Otfried Hoffe (1943) többek között a következőket publikálta :Ethik und(1979); Kategorische Rechtsprinzipien. Ein Kontrapunkt der Moderne (1990); Principes du droit: thique, thorie juridique et

philosophie sociale (1993); Moral als Preis der Moderne (1993); és Gerechtigkeits. Eine philosophische Einführung (2001).

²¹ Ernst Tugendhat (1930) többek között a következő művek szerzője : Vorlesungen über Ethik (1993); Probleme der Ethik (1981); Logisch-semantische Prolegomena (1997).

²² Martha

Nussbaum

DOYVRI

DQR UWH Többek között a következő műveket publikálta: Amartya. Az élet minősége (1993); és Rejtőzködve

NUSSBAUM, Martha; SEN, az emberiségtől: undor, szegény és a jog (2004).

annak brazíliai fogadtatásáról : JosØArthur Giannotti²³ , Valerio Rohden²⁴ , Nythamar de Oliveira²⁵ és Zeljko Loparic .²⁶

2D U J X P H Q W R F R Q W U i U L R U úgy, hogy a
jogalkotó ág feladata lenne az általános szabályok kiadása, a bírói ágé pedig a bírói ágé,
D I X Q o m R G H D G H T X D U D V Q R

Ez azonban nem tükrözi az alkotmányos joghatóság helyes funkcióját. Az alkotmányos funkció kettős és alapvető szerepe az alkotmányos elvek és szabályok, valamint a törvényhozás által kiadott jogszabályok közötti összhang fenntartása. Ha azt képzeljük, hogy a jogalkotó mindig a hatályos alkotmányos valóságoknak megfelelőszabályokat alkot, és az elvek helyes előzetes mérlegelését végzi el, akkor idealizmusból indulunk ki. Alapvetően elkülönül az eredeti és a származtatott alkotmányozó hatalom, az alkotmányozó és a törvényhozó kongresszus. Lehetetlen elképzelni, hogy az 1988-as alkotmányozó ülés idején létező erők ugyanazok maradnának, sem azt, hogy azonnal megvédik ugyanazt a Y D O R U H V P H L R V V H Q V F R Q V Alkotmánybíróság mint az Alkotmány öre.

Az alkotmány normatív ereje éppen az a x i o l ó g i a i állandóság iránti vágyban rejlik, vagyis a társadalmi pluralitást figyelembe véve az alkotmánynak fenn kell tartania és védenie kell az eredeti axiológiai hierarchiát, mielőtt még a parlamenti, választási, párt-, felekezeti vagy politikai többségi viszonyok. A jelenlegi törvényhozó hatalomnak akár kifejezett vagy burkolt szándéka is lehet az eredeti alkotmányos alapok lerombolása, és az alkotmányjog feladata, hogy az Alkotmányozó Gyűlés által felavatott értékhorizont őrzőjeként szolgáljon.

1988-ban. Az alkotmánybíráskodás alapvető feladata tehát távolról sem az általánosnak az egyedi esetek egyediségében való k o n k r e t i z á l á s a , hanem a funkciója

²³ JosØ Arthur Giannotti az USP professzora és többek között a következő művek szerzője: Marx élete és munkássága (2000); A világ bemutatása : m e g f o n t o l á s o k Ludwig Wittgenstein gondolkodásáról (1995); és John Stuart Mill: pszichologizmus és logikai megalapozás (1964) .

²⁴ Valerio Rohden többek között az Immanuel Kant: A gyakorlati ész kritikája (2003) és az Immanuel Kant: A gyakorlati ész kritikája (2003) című könyvek szerzője. Fordítás, bevezetés és jegyzetek (2002).

²⁵ Nythamar Fernandes de Oliveira a PUC/RS professzora, aki többek között a következő műveket publikálta: Tractatus ethico-

-politicus (1999); The critique of public reason revisited: Kant mint döntőbíró Rawls és Habermas között, Veritas (PUC/RS), 44/4 (2000): 583-606; valamint Kant, Rawls és a politika erkölcsi alapjai, in Kant und die Berliner Aufkl rung: Akten des IX Internationalen Kant-Kongresses, szerk. Volker Gerhardt et.

al., Berlin: W. de Gruyter, 2001, 286-295. o.

²⁶ Zeljko

LoparicOy V R I

RHO yJeLWFLRF

QW U QHL WDXVG

Az egyetlen alkotmányos elv az axiológiai hierarchia fenntartása az egymásnak ellentmondó alkotmányos elvek konkrét megvalósításában.

4 A NEOKONSTITUCIONALIZMUS ÉS A JOG SZISZTEMATIKUS FELFOGÁSA

A rendszerszemléletű gondolkodás abból a posztulátumból indul ki, hogy a jog értékeken alapuló normák összességéből áll, vagyis a jogrendszer lényegét tekintve a következők megvalósításával foglalkozik.

bizonyos állapotok ( ) írásában a következőkből fog eredni

nem csak normatív parancsok, hanem a normatív parancsok alapján strukturált t e t e l e k .

H P Y D O R U H V D U P D G R V V R F L D O

A rendszerszemléletű felfogás értékek által vezérelt deontológiai jellegű lesz, és nem csak axiológiai, mivel a jogrendszer nem állhat össze a következőkből

P H U D P H Q W H S R U X P D D U P D o m R

alkotmányozott normatív parancsok révén fog megvalósulni.

A különböző értékek közül, amelyeket fel lehet sorolni, az alábbiakat tekintjük a legfontosabbnak

D [L R O y J L F R G R V V L V V W H P D V F R Q

az emberi személyiség²⁷ .demokrácia és az alapvető jogok, a normativitás és a társadalmi legitimitás, valamint az általános és a különös igazságosság közötti feszültségből, amely a

G D P R G H U Q D W U D G L o m R O R V y

(Q W W U H R V D X W W R U H V P D L V U H
alapvető normatív problémaként idézhetjük

John Rawls²⁸ . A oldalon.

D X W R U D I X Q G D o m R G H X P

D V

megvalósítása. Rawls a tudatlanság a kormány célkitűzéseinek fátylanak allegóriáját javasolja

-of-ignorance apparátus)²⁹ mint annak a helyzetnek a megjelölésére, amelyben az ágensek a közvetlen érdektelenségen alapuló jövőbeli együttműködéssel keresnek kedvező és igazságos eredményeket.

²⁷ Vö. SARLET, Ingo Wolfgang (Org.): A méltóság dimenziói. Porto Alegre: Ügyvédi könyvtár, 2005.

²⁸ John Rawls IR LS U R I H V V R UGH
művei kiemelkednek: Az igazságosság elmélete (1971); Politikai liberalizmus (1993); és A népek joga.

²⁹ A t u d a t l a n s á g f átyolának gondolata eredetileg Adam Smithnek a pártatlan nézőre vonatkozó javaslatában található meg, amelyet Az erkölcsi érzelmek elmélete című könyvében dolgozott ki, mint az önérdék korlátozására szolgáló mechanizmus megtalálásának módját, a következők me g f o g a l m a z á s á b a n

közerkölcs.

Így:Vannak olyan helyzetek, amelyek olyan keményen megviselik az emberi

természetet, hogy

W K

HJ U H D W H V

WGH J U H

HR

IVH O

IJR Y H U Q

az emberi gyengeség hangját, vagy a szenvedélyek erőszakosságát a mértékletességnek arra a fokára csökkenteni, amelyben a pártatlan szemlélő teljesen bele tud helyezkedni; lásd SMITH, Adam. Az erkölcsi érzelmek elmélete, I.II.28.

A szerző a pitejáték metaforáját használja ennek az érvelésnek a bemutatására (pitejáték). E játék szerint, amelyet James Harrington (17. század) javasolt a hatalommegosztás eszméjének védelmében, feltételezték, hogy vannak önző egyének, akik egy tortát két egyenlő darabra szeretnének osztani, a legjobb megoldás az lenne, ha megkérnének egy egyént, hogy vágja fel a tortát. a másik pedig kiválasztja a saját darabját. Ez a legjobb módja annak, hogy ezek az egyének megpróbálják megővni jövőbeli eredményeiket és elérni a játék társadalmi céljait.

A VumyindividuaDismGH etikájának kiindulópont az egyéni szabadságjogok lesznek, amelyeket ki kell egészíteni az igazságosság (méltányosság) kritériumával. Egy másik posztulátum a következő az igazságosság abszolút ethoszának hiányaX Q LFD G RQ DVR FLH. Az igazságosságról alkotott elképzelése azonban az egyénből indul ki. a társadalmi jólét elérése érdekében. Nem megengedhető, hogy az egyéni jogok sérthetlenségét a szociális jólét félretegye.

Tekintettel arra, hogy az egyéneknek saját, gyakran egymásnak ellentmondó érdekeik vannak, és hogy a jó életnek nincs abszolút kritériuma, a jó életnek

L P S H U D W L Y R Y H U L F D U X P F U L
szociális. Igazságossági modellje a konstruktivista etikai modellen fog alapulni, azaz képes lesz olyan etikai kijelentések univerzális modelljének létrehozására, amely képes meghatározni a jól rendezett társadalomra alkalmazandó elveket. A oldalon.

W D Q W R H V W D F R Q V W U X o m R S D
egyetlen résztvevő sincs tisztában a társadalomban elfoglalt (a tudatlanság fátyla).

Így a résztvevők számára ésszerű lesz, hogy a közvetlen érdekeiktől távolodva olyan elveket válasszanak, amelyek maximalizálják az általános előnyöket a következőkből származó az általános egyéni nyereségek. Ezt nem jellemzi az igazságosság két alapelve:

- i) Minden személynek egyenlő joggal kell rendelkeznie az alapvető szabadságjogok legszélesebb körű rendszeréhez, amely összeegyeztethető a mások számára biztosított azonos szabadságjogok rendszerével;

- ii) A gazdasági és társadalmi egyenlőtlenségeket úgy kell elosztani, hogy azok a) ésszerűen elvárhatóan mindenki számára előnyök legyenek, és b) mindenki számára nyitott pozíciókból és funkciókból származzanak.

Ezért kell, hogy legyen egy sor alapvető, nem tárgyalható szabadságjog (politikai szabadság, szólásszabadság; lelkiismereti szabadság, gondolatszabadság; a

G DSH V V R DHW F(V W D
VQQ H F H V V V L G D G H VH

R Q { P L F D VPD

alapvető szabadságjogok. Másrészt elismerik, hogy a gazdasági és társadalmi eredményekben lehetnek különbségek, azaz a társadalmilag sikeresebb emberek nagyobb valószínűséggel szorulnak ki a munkaerőpiacról.

T X HR X X W U D VP D VWm RVR P H Q

Ez a helyzet mindenki számára javulást jelent, beleértve a leghátrányosabb helyzetűeket is.

Az etikai normatív diskurzus konkrét alkalmazásának problémájára

Robert Alexy gondolt, amikor az emberi jogok kiváltságos helyzetével foglalkozott a racionális gyakorlati diskurzus elméletében.

Robert Alexy³⁰ a racionális gyakorlati diskurzus elméletét mutatja be, a jogi érvelés elméletéről szóló munkájában

(Theorie der juristischen
Erklärung) D X W W R U L U Steivenso Yn, W H L F D

Habermas és Perelman S D U D Q D O P H Q W H S U R

S (Theorie des allgemeinen rationalen praktischen Diskurses), aki meg fogja érteni, hogy a jogi diskurzus az általános gyakorlati diskurzus (allgemeinen praktischen

Diskurses) D X W R U L U

iGspeciális esete (Sonderfall) a

gyakorlati diskurzus helyességének meghatározására, azaz olyan szabályok, melyek képesek megkülönböztetni a jó okokat a rossztól³¹. A határozat gyakorlati helyessége

V L J Q L F D D S R V V L E L O L G D G G H G H

a demokratikus jogállamiságot intézményesen alkotó érvelési játékok összetettségét³².

Egy gyakorlati diskurzus akkor tekinthető racionálisnak, ha tartalmazza a racionális érvelés lehetőségének feltételeit, mint például: nincs

³⁰ 5 R E H H U W S O H [\ p X Theorie der juristischen Argumentation . Die Theorie des rationalen Diskurses als Theorie der juristischen Begr ndung (1983); Theorie der Grundrechte (1986); és Begriff und Geltung des Rechts (1992).

³¹ Alekszj szerint: Es ist oben die These aufgestellt worden, dass der juristische Diskurs ein Sonderfall des allgemeinen praktischen Diskurs ist. Dies wurde damit begr ndet, dass es (I) in juristischen Diskussionen um praktische Fragen geht, d.h. darum, was zu tun oder zu unterlassen ist oder getan oder unterlassen werden darf, und dass (2) diese Fragen mit dem Anspruch auf Richtigkeit diskutiert werden. Um einen Sonderfall handelt es V L F K Z H L O G L H M X U L V V W L V F K H L ; V V V in: ALEXY, Robert. Theorie der juristischen Argumentation . Die Theorie des rationalen Diskurses als Theorie

der juristischen Begründung. Frankfurt am Main: Suhrkamp, 1991. 263. o.

³² Vö. DUARTE, cio Oto Ramos. A beszédelmélet és a jog normatív korrekciója. São Paulo: Landy, 2004. 141. o.

:Q V F K HXQ ; in RubeUrt. TI 101111Al rgXum^entHatioUn . Theorie des rationalen Diskurses als Theorie der juristischen Begr ndung . Frankfurt am Main: Suhrkamp, 1991, 240. o. Lásd még DUARTE, cio Oto Ramosé s z r e v é t e l e i t . Teoria do discurso & corre a o normativa do direito. São Paulo: Landy, 2004. 146. o.

³⁴

&

I

:/ 6 2 1

(\$ % 5 (

83 \$ 5 '

2'D Y

L G

alkalmazás ã o . A Santa Catarina-i Szövetségi Egyetem jogi doktori disszertációja. Florian polis, 2005. 160. o.

³⁶ Vö. WILSON DE ABREU PARDO, David. Op. cit.

³⁷ Az Alexioszdiskurzuselméletéről mint az alapjogok megalapozásáról szóló tanulmányt ld: DUARTE, cio Oto Ramos. Op. cit.

³⁸ Idem, 161. o.

³⁹ Vö. ALEXY, Robert. El concepto y la validez del derecho. Barcelona: Gedisa, 1997. 180-181. o.

a címzett, a birtokos és a tárgy közötti hármaskapcsolatnak fog megfelelni.
 G L U H L L W R V R E D I R U P D G H G H G L
 A kikényszeríthetőség abból a tulajdonságból ered, hogy a jog létezése lényeges oka a kikényszeríthetőségnek, hiszen a szubjektív jog bizonyos értelemben egy előírása⁴⁰.

A jogok központi szerepe a jogrendszerben egy új értelmezői magatartást feltételez, amely nem szabad, hanem anyagi eredmények iránt elkötelezett. E modell fő hozzájárulása az új értelmezésemlethez az alapvető jogok megvalósulásának központi szerepében rejlik. és nem a normák vagy fogalmak. Egy másik közvetlen következménye az a gondolat, hogy a szisztematikus értelmezés ebből a hagyományból kapja az érdekek és elvek súlyozásának alapgondolatát a jogok és értékek megvalósításában.

\$ U P D U V H T H T X H Q m R V H D I
 Igazságtalan azt feltételezni, hogy az alkotmányos rend alapvető értéke a biztonság és a védelem.

M X U t G L F D & R Q W X G R W D O D
 Jog, amely a társadalmi harmónián alapuló, testvéri, pluralista és előítéletektől mentes társadalom legfőbb értékeiként a népszerűsítő értékekre törekszik, és
 F R P S U R P H W L G D 7 D O V L W X D o m
 a gazdasági rendről, amely kimondja:170. cikk.A gazdasági rend, amely a

Q D Y D O R U L J M R G R W U D E D O K
 V H J J X L Q W H V S U L Q F t S L R V >
 csak vagy elsősorban a jogbiztonság értékére alapozni, az egész rendszert egy nem létező axiológiai semlegességre alapozza. Vagy ami még rosszabb, az az, hogy a demokratikus jogállam alkotmányára tekintünk, és a jelenlegi alkotmányos rendszert a klasszikus jogállamiság prizmáján keresztül olvassuk, a tulajdonosi társadalom egy korábbi korszakának prizmáján keresztül, amely már nem létezik.

5 A NEOKONSTITUCIONALIZMUS ÉS AZ ADÓRENDSZER

Az elveken, a hatáskörök kiegyensúlyozásán és együttműködésén alapuló értelmezési modell gondolata a hagyományos adószakértők számára a frászt hozza a fejükre, és úgy tűnik.

V H U H [D W D P H Q W H R R S R V W
 R G

A történelmi harc az állami kazuisztika, a közvélemény forrásnévsége és az államháztartás

S U L Y D G R

V H R G H V S H U G t F L

R J

A homályosságon, a szabályozási lazaságon és a

---

⁴⁰ Idem, ibid.

az állami funkciók összevisszaságában az adófizetők zsebének intézményi kifosztására nyilvánvaló receptnek tűnik.

Az adójognak a szabályok t a n u l m á n y o z á s a k é n t v a l ó értelmezése a jogászok egy egész generációjának azon erőfeszítését jelenti, hogy kizárja a politikai és ideológiai megfontolásokat az adózás jelenségéből. A konceptualista gondolkodásban az adójogot pusztá szuverenitási jelenségként, azaz a hatalom megnyilvánulásaként értelmezték, a normativizmus viszont eltávolította mindezt az ideológiai töltetet, és koherensebbé szervezte át a jogi-adóügyi vitát.

U H   D U P D o m   R G   D O H J L W L P L G D G H

A jogi rendelkezések nem lehetnek rendezetlen, sőt kaotikus jogi normák sokasága, amelyek nem kapcsolódnak egymáshoz, és nem lehetnek legitimitással felruházva pusztán pozitívizmusuk révén. A normativizmus a legalista dogmatizmus, a politikai és ideológiai f e l f o g á s o k által támogatott logikai-deduktív érvelés elleni általános támadásba megy át, amely az uralkodó kormányzatot és nem a jogalkotás folyamatát képviselte.

6 R E U   H D F R Q W t Q X   D Y L R O D o m

beadott, Alfredo Augusto Becker hangsúlyozta f e l h á b o r o d á s á t . A jövedelemadóról szóló törvények módosításának példáján keresztül megjegyezte, hogy ezeket folyamatosan és havonta módosítják más törvények, rendeletek, miniszteri rendeletek, normatív vélemények és más kormányzati szervek aktusai. A módosítások szaporodása olyan gyors és folyamatos volt, hogy a kormány már nem foglalkozott azzal, hogy mindent egy új jövedelemadó-rendeletbe foglalja össze.⁴¹

A normativisták legfelkészültebb képviselői mélyen megvetették a fogalmak manipulálását, az adórendszer hatalmi rendszerként való felfogását és az adóztatási hatalom k o r l á t o z á s á t , mint az uralkodóosztályok kincstárának kérlelhetetlen szuverenitásával szemben aratott kevés győzelem eredményét. Kifejezetten bebizonyosodik, hogy a normativizmus védelme nem éppen a fennálló rend, a mindenkori kormányzat vagy a pozitivisták norma automatikus legitimitásának védelmét jelentette, mint a legalista vagy dogmatikus pozitívizmusban. Általában ennek az ellenkezője történt, a pozitívizmus védelmezői vagy a demokrácia radikális védelmében, vagy a jognak a hatalom és a politika által okozott k o r r u p c i ó v a l szembeni védelmében foglaltak á l l á s t .

⁴¹ Vö. BECKER, Alfredo Augusto. *Carnaval tributário*. 2. kiadás. São Paulo: Lejus, 1999. 17. o.

A normativizmus hívei a demokratikus folyamatban látták a gyógyírt arra, hogy az értékek szerint megosztott társadalom legitimitását újrakomponálják. és ideológiák, valamint a jogi norma ennek a történelmi folyamatnak az eredménye lenne, amelyet önmagában is értékként kellene védeni. Másrészt a jogi norma védelme védelmet jelentett a szuverén hatalom és tekintély támadásaival szemben a Törvény ellen. Itt is a jogi norma legitimitásának védelmét találjuk a demokratikus döntések politikai m a n i p u l á c i ó k k a l való elferdítésével szemben.

Az adójog lesz tehát az innováció legegyszerűbb ága.

W H y U L F D VG R S R V L W L Y L V P R P D S O L F D o
 } H VS U i W L F D VQ R F D P
 és elegáns a normativista gondolkodás a korruptió elleni küzdelemben.
 M X U t G L F R VG D F R Q D Q o D V H J
 a hatalom és az alkalmi kormányzás. Milyen erősebb üzenet lehetne
 H Q Y L D G DG R T X HDDUP D o m R

Ez a hangsúlyváltás lehetővé tette a jogi diskurzus változását, a pusztá ellenzéki diskurzusról egy ideologikusabbra váltott. A hangsúlyok ilyen megváltoztatása lehetővé tette a jogi diskurzus m e g v á l t o z t a t á s á t , a pusztá ellenzéki diskurzusról egy politikaiabb diskurzusra való áttérést.

G L V F X U V R F L H Q W t F R Y L V W R G
 H P D L R U V U H F X U V R V Q D Q F
 a jogrendszer és annak normatív koherenciája bármely kormány vagy ellenzék kívánsága, függetlenül a társadalom és a politika területén megfogalmazott jog előtti választásoktól.

Az ezzel az érveléssel kapcsolatban felmerülő fő probléma az, hogy ez az érvelés alkalmasabb adófizetők v é d e l m é r e egy diktatórikus vagy önkényuralmi rendszer által irányított társadalomban, mint egy olyan demokratikus társadalomban, amely a társadalmi igazságosság elérésére törekszik, mint amilyen a CF/1988. sz. dokumentumban meghatározott társadalom. Ebben az érvelésben három nagy hiba van: a demokratikus, a szociális és az intézményi. A demokratikus rendszer megértésének hibája abban a feltételezésben rejlik, hogy a rendszer által kibocsátott minden szabály legitím és reprezentatív.

A demokratikus rendszernek azonban vannak hibái, és ezeket kihasználják a kisebbségek, akik a parlamenti modell bonyolultságát és a közfelhívások illúzióit használják ki a magánélonyök biztosítására. Az alkotmányszöveg az alkotmányellenes opportunisták mozgalmakkal szembeni védelem keretét jelenti,

azonban éppen a

Alkotmánybírósághoz, hogy előmozdítsa ezt a védekezést. Nem minden szabály rendelkezik valódi demokratikus legitimitással.

A társadalmi hiba abban áll, hogy azt hisszük, hogy az alkotmányon kívüli szabályok jelentik a társadalmi változás alkotmányos céljának lényegét a szegénység felszámolásán, a társadalmi igazságosságon és az erőforrások újraelosztásán keresztül.

a status quo. Ismét Alkotmánybíróságfeladata, hogy mérlegelje alkotmányos célokat, a joghatóság hatalmának korlátait és az alkotmánymódosítás jogi akadályainak megszüntetését.

Végezetül fontos megérteni, hogy az új intézményi modell az alkotmányos célok megőrzése érdekében a hatalmak közötti együttműködés modelljét igényli.

2JU D Q G

HG H V

DRQm

RHV W

Hirtelen változások a hatalom hangulatában, különösen válsághelyzetben.

A biztonság elve jelenti az adófizetők fő védelmi vonalát a többségi uralmat és a szabadságot leigázó rendszerrel szemben, a jogállam iránti igény a fő követelmény. A biztonság elve jelenti az adófizetők fő védelmi vonalát a többséget és a szabadságot leigázó rendszerrel szemben, és a jogállam iránti igény a fő követelmény.

Egy olyan demokratikus államban, amelyet a társadalmi-környezeti célok (újraelosztás, fenntarthatóság stb.) megvalósításának parancsai vezérelnek, a nagy probléma nem a szabadság elleni túlkapásokban rejlik, hanem elsősorban a szolidaritás nevében elkövetett túlkapásokban. és egyenlőség. A demokratikus rendszer szenvedni fog az adórendszer átláthatatlansága és a kiadások csökkentésére irányuló ösztönzők hiánya miatt.

Az átláthatatlanság abban áll, hogy a választók, a szavazókeresők és a választók által irányított intézmények képtelenek értékelni az adódiskurzus értékét.

FR P P

RX

PH O H P H Q W

RG

HG

HQL o

szavazatokat ad. A választópolgárok többnyire rejtett módon fizetnek adót a

S U H o

RGD

V P H U F D G R U L D

V, & 0 6

nem értékeli helyesen az adóknak a társadalmi jólétet csökkentő hatását.

A politikusok számára a minimáladó-rendszer támogatása nem nyerő stratégia, mivel nem túl jól eladható termék. A szavazatokért folytatott versenyben sokkal kellemesebb a minimális adórendszer mellett érvelni.

az alapvető jogok (egészségügy, oktatás, közlekedés stb.) növelése, mint

G H I H Q G H UDUH G X m RG HVH U

A kereslet növelésével létrejöhet a szükséges konszenzus az új adók kivetéséhez vagy emeléséhez. Amint az a következő esetben bebizonyosodott

G D&3 0)T X HDFU L D o m RG
HW

közszolgáltatások (pl. egészségügy).

Egy másik elem, hogy a képviseleti demokratikus modellnek nagyon egyszerű alapja van: egy választópolgár és egy szavazat a képviselőjére. E kiinduló feltételezés alapján minden más átláthatatlanná válik. A választópolgárnak már nincs befolyása a nevében leadott szavazatokra a képviselői gyűlésen, nem lehet a képviselőt hivatali visszaélés miatt eltávolítani a hivatalából, és még azt sem lehet értékelni, hogy a képviselőt milyen módon

v á l a s z t o t t á k m e g .

F R P RR VS U R M H W R VVm RG
HQ

nem érti, hogyan működik a képviseleti gépezet a mindennapi életben, teret engedve a jobban szervezett csoportoknak, amelyek ellenőrzik és megértik a bonyolult dolgokat.

HWHFQLFLGDGH VG RSURFHV

hogy az adószabályok a többséget képviselik, szinte a parlamenti valóság távoli leképezésévé válik.

\$RXWU DG LFXOGDGG HGHFR

parlamentáris-demokratikus rendszer. Nyilvánvaló, hogy könnyebb konszenzust teremteni a nyereségek elosztásáról, mint a terhek elosztásáról vagy a terhek megszüntetéséről.

a bérleti díjak egyik csoporttól a másikra való átruházása. Így a juttatások parlamenti megállapodásokon keresztüli létrehozása a kiadások spirális növekedését vonja maga után.

S ~ E O L F R VLQFHQWLYR VVFDL

fenntarthatóság.

Ha tehát egy demokratikus államban, ahol a társadalmi-környezeti előítéletek elsősorban a jogbiztonság elvén alapulnak, ragaszkodunk az adófizetők védelméről szóló nyilatkozatokhoz, az azt jelenti, hogy a 21. század adófizetőit a 19. századból származó fegyverekkel próbáljuk megvédeni. A CF/1988 eredeti axiológiai hierarchiájának védelme

HDQH F H V i U L DSR Q G H U D o m R

szakosodott, közvetlen hangot adva az érintett ágazatoknak, elkerülve a képviseleti demokrácia klasszikus megoldását, amely szerint szavazatokat adnak és elveszítik az ellenőrzést.

Az 1988-as alkotmányos modell nagyobb társadalmi szolidaritást követel (a társadalmi és regionális egyenlőtlenségek csökkentése), és ez csak a jogbiztonság értékének előmozdításával kiegészítve nem megfelelő módja az adóztatási hatáskör korlátozásának. A z adófizetők védelmének klasszikus eszközei a jogbiztonság értékéhez kapcsolódtak abban az időben, amikor a kormányzat

Nem tartozott egyértelműen a jogállamiság (jogszerűség, előzményesség, visszaható hatály tilalma stb.) hatálya alá.

A jelen pillanatban egyértelműen szükség van az adóztatási jogkör anyagi korlátozására, amelynek céljávállalkozás, a tulajdon, a kezdeményezés, a piac és a verseny szabadságát elfojtó szolidaritás korlátozása; az egyenlőség, amely elfojtja a differenciáláshoz, a nyereséghez, a vállalkozás és a tehetség, a munka és a kezdeményezés nyereségének megőrzéséhez való jogot. Az idő több elmélkedést kíván.

HP R G X O D o m   R H Q W U   H S U L Q F t S L R
mint pusztán az adóztatási jogkör formális korlátozásának kimondása.

A nagy dilemma az, hogyan lehet fenntartani a jogrendszer stabilitását és normatív koherenciáját egy összetett és pluralista társadalomban. Hogyan lehet a szolidaritás és a szabadság, az egyenlőség és az egyéniség, a több vállalkozás és a több szociális program közötti politikai konszenzusalkotmányos koherenciájának fenntartása. Úgy véljük, hogy ennek a dilemmának a kulcsa a z Alkotmány helyes alkalmazásában rejlik.

G R S U L Q F t S L   R G   D H F L r Q F L
DD
adó.

KÖVETKEZTETÉSEK

Az 1988-as alkotmány az alkotmányértelmezés új formáját nyitotta meg, az elvek szerepének, az axiológiai hierarchiának, a súlyozásnak és az igazságosság kérdésének új dimenziója révén.

Alapjogi elmélet és neokonstitucionalizmus (alkotmányos elvek és szabályok): a CF/1988 a nem kumulatív adózás és a járulékképesség alkotmányos adóelvének kiváltságos státuszát fogadta el, az autonómiának, a jogbiztonságnak a jogi szabályokkal szemben, amelyek egyaránt az alkotmányos elvek és értékek tiszteletben tartásán alapulnak. Nagy tévedés azt gondolni, hogy a szabályok egyetlen normatív típust alkotnak, amely független az elvektől és értékektől.

H U U   R \$ V U H J U D   V V m   R D I R U P
és nem rendelkeznek önálló létezéssel, szerkezetüket ezekben kell keresni.

Neokonstitucionalizmus és alkotmányos értékek (szubszumció és súlyozás): az alkotmányos elvek meghatározzák a normatív alkalmazás modulációját, a

alkotmányosan legitim választási lehetőségek alkotmányosan legitim spektrumát az Alkotmánnyal összhangban és a szisztematikus alkotmányértelmezés vektorai. Mind a szubszumció mint az eredeti axiológiai hierarchia védelme, mind a súlyozás mint az axiológiai újr hierarchia egy formája alapvető a neokonstitucionalizmusban, feltéve, hogy megfelelnek az alapelveinek, az elidegeníthetetlen záradékoknak és a

az alkotmányreform hatalmának korlátai. A neokonztitucionalizmus a hierarchia (szubszumció) és a re-hierarchia (súlyozás) binomiálisát alkalmazza, mint egy összetett és plurális társadalom eredeti alkotmányos konszenzusának fenntartására egy dinamikus és változó világban.

Az alkotmánybíráskodás új szerepe (demokrácia és alapjogok): az alkotmánybíráskodás kettős és alapvető szerepet tölt be: az alkotmányos elvek és szabályok, valamint a szerkesztett jogszabályok közötti összhang fenntartásában. a jogalkotó ág által. Az alkotmány normatív ereje éppen az axiológiai állandóság iránti vágyban rejlik, azaz a társadalmi pluralitást figyelembe véve az alkotmánynak fenn kell tartania és védenie kell az eredeti axiológiai hierarchiát a parlamenti, választási vagy politikai többségi viszonyok esetlegességeivel szemben.

A neokonztitucionalizmus és a jog rendszerszemléletű felfogása A rendszerszemléletű felfogás azon a posztulátumon alapul, hogy a jog egy sor értékeken alapuló normák, vagyis a jogrendszer alapvetően bizonyos állapotok elérésével foglalkozik

things(). Az előírásaiban nem csak parancsokat fog kiadni.

QRUPDWLYR

VPD

VSURSRVLo }

az alkotmány szövegében. Ily módon a szisztematikus felfogásnak értékek által vezérelt deontológiai jellege lesz, és nem csak axiológiai, hiszen

TX

HRVLVVWHP

DMXUtGLLF

RQm

értékekről, hanem rendelkeznie kell arról, hogy ezek az alkotmányos értékek hogyan valósulnak meg normatív parancsok révén.

5. A neokonztitucionalizmus és az adórendszer: a demokratikus rendszer az adóztatási jogkör formális korlátozásánál többet igényel, hanem anyagi korlátokat, amelyek képesek megfelelő egyensúlyt teremteni a szolidaritás és a szabadság, az egyenlőség és az egyéniség, a több vállalat és a több szociális program között.

OHUHHFH

PGHVWDTX

HQH V

HQR

a nyilvánosság és az adózás versenysemlegessége.

HIVATKOZÁSOK

ALEXY, Robert. El concepto y la validez del derecho. Barcelona: Gedisa, 1997.

. Teoría de los derechos fundamentales. Madrid: Centro de Estudios Políticos y Constitucionales, 2001.

BARROSO, Luis Roberto Anova interpreta ão constitucional: pondera a o,

direitos fundamentais e relações privadas. Renovar, 2003.

- B B B B B B) X Q G D P H Q W W R V W H y U L F R V
 (p s-modernitás, kritikai elmélet és p s-pozitivizmus). In: Temas de direito
 constitucional, t. II, 2003.
- B B B B B B, Q ` X r Q F L D G D U H F F R Q V W
 alkotmányos Brazília Themis Revista da Faculdade de Direito da
 Universidade Nova de Lisboa, Edição Especial, p. 71, 2006.
- . A z alkotmány értelmezése és alkalmazása : a transzformatív alkotmányos
 dogmætika alapjai. 5. kiadás, São Paulo: Saraiva, 2003.
- . A történelem kezdete. A nova interpreta^a o constitucional e o papel dos princ pios
 no direito In: Temas de direito constitucional, t. III, 2005.
- Brazília, Deilton Ribeiro. Inkluzív pozitivizmus és neokonstitucionalizmus: Herbert L. A.
 Hart és Santiago Sastre Ariza hozzájárulása az értelmezéshez, az alkalmazáshoz és a
 a jogfe lé p í t é s e . XVI Conpedi Nemzeti Kongresszus, Belo
 Horizonte, 2007; Proceedings of the XVI Conpedi National Congress, Florian polis: Funda ã o
 Boiteux, 2007.
- CARBONELL, Miguel Teora del neoconstitucionalismo. Ensayos escogidos.
 Madrid: Trotta, 2003.
- DALL AGNOL, Darlei. Dworkin liberális
 egalitarizmusa. Kriterion, 46. évfolyam,
 111. szám, 2005. január-június.
- DUARTE, cio Oto Ramos; POZZOLO, Susanna Neokonstitucionalizmus és
 jogpozitivizmus: a jogelmélet arcai az alkotmány morális é r t e l m e z é s é n e k i d e j é n .
 São Paulo: Landy, 2006.
- DWORKIN, Ronald. A jog szabályok rendszere? A jogfilozófia. Oxford: Oxford University
 Press, 1977.
- . A jogok komolyan vétele. São Paulo: Martins Fontes, 2002.
- . A szabályok modellje. University of Chicago Law Review, 1967. évi 35. szám.
- FERRAJOLI, L.. Derechos y garant as. La ley del mÆs dØbil. Madrid: Trotta, 2004.
- . Jog és ész . A büntetõgarancia elmélete. São Paulo: RT, 2002.
- . Az alapvetõ jogok alapja. Madrid: Trotta, 2005.
- H`BERLE, Peter. Die offene Gesellschaft der Verfassungsinterpreten. In: Juristenzeitung
 (JZ), 1975.
- . Grundrechte im Leistungsstaat. Verffentlichungen der
 Vereinigung Deutscher Staatsrechtslehrer (VVDStRL) , v. 30, 1972.
- ~~NEVES, Castanheira. Metodologia jur dica. Problemas fundamentais. Coimbra: Coimbra,~~

1993.

NINO, Carlos. *Los derechos humanos. Un ensayo de fundamentación*. Buenos Aires: Astrea, 1984.

. *La Constitución de la democracia deliberativa*. Barcelona: Gedisa, 2003.

PRIETO SANCHÍS, Luis. *Constitucionalismo y positivismo*. México/DF: Fontamara, 1997.

. *Justicia Constitucional y Derechos Fundamentales*. Madrid: Trotta, 2003.

. *Sobre el neoconstitucionalismo y sus implicaciones*. In: *Justicia Constitucional y Derechos Fundamentales*, Madrid: Trotta, 2003.

SANTOS, Gustavo Ferreira. *Neoconstitucionalismo e democracia*. Brasília, a. 43, n. 172 Oct./Dec. 2006.

SARLET, I. *W. Schiefelbusch*. Porto Alegre: Livraria do Advogado, 1998.

; MARINONI, Luiz Guilherme; MITIDIERO, Daniel. *Curso de direito constitucional*. São Paulo: RT, 2012.

SOUSA, João Ramos de. *Önuralom. Sub giudice: justiça e sociedade*. Lisboa, n. 12., 1998. jan./jun.

STRECK, L. L. *Hermenéutica jurídica e(m) crise. Uma exploração hermenéutica da construção do Direito*. 3. kiadás, Porto Alegre: Livraria do Advogado, 1. kötet, 2001.

. *Jurisdição constitucional e hermenéutica: uma nova crítica do direito*. 1. kiadás, Porto Alegre: Livraria do Advogado, 1. évf. 2002.

TRIBE, Laurence. *Amerikai alkotmányjog*, 1978.

9 § / (Schiefelbusch) p5 XQRG *Revista de Direito* ConstitutionalRBDC, n. 09, 2007. jan./jun.

WILSON DE ABREU PARDO, David. *Nem felsorolt alapvető jogok - X V W LFD o m RHDS O L F D o m R7H V* Santa Catarina. Florianópolis, 2005.

ZAGREBELSKY, Gustavo. *Il diritto mite. Legge, diritti, giustizia*. Torino: Einaudi, 1992.

